EUROPEES PARLEMENT

2004 *2009*

Commissie werkgelegenheid en sociale zaken

2008/0140(CNS)

22.1.2009

ADVIES

van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken

aan de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken

inzake het voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid
(COM(2008)0426 – C6-0291/2008 – 2008/0140(CNS))

Rapporteur voor advies(*): Elizabeth Lynne

(*) Medeverantwoordelijke commissies - artikel 47 van het Reglement

PA_Legam

BEKNOPTE MOTIVERING

Het Europees Parlement heeft in mei 2008 mijn verslag over de vorderingen in het gelijke kansen- en antidiscriminatiebeleid van de EU aangenomen (omzetting van Richtlijn 2000/43/EG en 2000/78/EG). Bij dezelfde gelegenheid heeft het de Commissie aan haar toezegging herinnerd om een algemene richtlijn tegen discriminatie voor te leggen, om discriminatie op grond van handicap, leeftijd, godsdienst of geloofsbelijdenis en seksuele geaardheid ook buiten de arbeidsverhoudingen te verbieden en daarmee het pakket antidiscriminatiewetten volgens artikel 13 van het EG-Verdrag, dat in haar werkprogramma 2008 staat, te vervolledigen. Ras en geslacht vallen al onder de overeenkomstige richtlijnen, en het ligt in de bedoeling om de nieuwe richtlijn met die twee in overeenstemming te brengen.

Een groot aantal aangelegenheden die de Commissie met haar voorstel opwerpt, vallen onder de bevoegdheid van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken, terwijl de bevoegdheid voor een aantal andere door de Commissie burgerlijke vrijheden en de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken gedeeld wordt.

Beleidsterreinen die uitsluitend tot de bevoegdheid van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken behoren, zijn sociale bescherming, met o.a. de sociale zekerheid, gezondheidszorg en sociale voorzieningen.

Er bestaat gedeelde bevoegdheid voor degelijke aanpassingen ten gerieve van gehandicapten, beschikbaarheid en levering van goederen en diensten die openbaar beschikbaar zijn, zoals huisvesting, weigering van financiële dienstverlening op grond van leeftijd of handicap, verschillende behandeling volgens leeftijd, en voor gelijke behandeling van gehandicapten en dialoog met de belanghebbende partijen.

Het voorstel van richtlijn bouwt op de Richtlijnen 2000/43/EG, 2000/78/EG en 2004/113/EG voort, zodat het in overeenstemming met de horizontale beleidsdoelstellingen van de Europese unie is, meer in het bijzonder de strategie van Lissabon voor groei en werkgelegenheid en de beleidsvoering voor sociale bescherming en integratie. Het maakt gebruik van begrippen die in de bestaande richtlijnen voorkomen en waar het publiek mee vertrouwd is.

AMENDEMENTEN

De Commissie werkgelegenheid en sociale zaken verzoekt de ten principale bevoegde Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken onderstaande amendementen in haar verslag op te nemen:

Amendement 1

Voorstel voor een richtlijn
Overweging 2 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
	(2 bis) Deze richtlijn is een van de

middelen waarmee de Europese Gemeenschap voldoet aan haar verplichtingen die voortvloeien uit het Verdrag van de Verenigde Natie inzake de rechten van personen met een handicap, en moet in dat licht worden gezien.

Motivering

Deze overweging verduidelijkt het verband tussen de verplichtingen die de Unie is aangegaan met de ondertekening van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap en de voorgestelde richtlijn.

Amendement 2

Voorstel voor een richtlijn
Overweging 2 ter (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
	(2 ter) In overeenstemming met artikel 5 van de politieke verklaring die is overeengekomen ter afsluiting van de Wereldconferentie van de Verenigde Naties over vergrijzing in Madrid in 2002, is besloten opnieuw zich ertoe te verbinden alles in het werk te stellen om alle vormen van discriminatie, met inbegrip van leeftijdsdiscriminatie, uit te bannen; te erkennen dat mensen naarmate zij ouder worden, een leven moeten kunnen leiden dat gekenmerkt wordt door zelfontplooiing, gezondheid, veiligheid en actieve deelname aan het economisch, sociaal, cultureel en politiek leven van hun samenleving; de erkenning van de waardigheid van ouderen te verbeteren; en alle vormen van verwaarlozing, mishandeling en geweld uit te bannen.

Motivering

Deze overweging haalt de verklaring van de Verenigde Naties aan, om alle vormen van discriminatie, waaronder leeftijdsdiscriminatie aan de kaak te stellen.

Amendement 3

Voorstel voor een richtlijn
Overweging 4

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
(4) Naar aanleiding van het Europees Jaar van personen met een handicap in 2003, van gelijke kansen voor iedereen in 2007, en van de interculturele dialoog in 2008, is erop gewezen dat discriminatie nog steeds voorkomt en zijn de voordelen van verscheidenheid onder de aandacht gebracht.	(4) Naar aanleiding van het Europees Jaar van personen met een handicap in 2003, van gelijke kansen voor iedereen in 2007, en van de interculturele dialoog in 2008, is erop gewezen dat discriminatie nog steeds voorkomt***, ook in meerdere vormen tegelijk,*** en zijn de voordelen van verscheidenheid onder de aandacht gebracht.

Amendement 4

Voorstel voor een richtlijn
Overweging 9

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
(9) Discriminatie op grond van godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid moet daarom bij wet verboden zijn op tal van gebieden buiten de arbeidsmarkt, zoals sociale bescherming, onderwijs en toegang tot en aanbod van goederen en diensten, met inbegrip van huisvesting. De wetgeving moet in maatregelen voorzien om personen met een handicap op de betrokken gebieden gelijke toegang te garanderen.	(9) Discriminatie op grond van godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid***, of een combinatie van gronden*** moet daarom bij wet verboden zijn op tal van gebieden buiten de arbeidsmarkt, zoals sociale bescherming, onderwijs en toegang tot en aanbod van goederen en diensten, met inbegrip van huisvesting. De wetgeving moet in maatregelen voorzien om personen met een handicap op de betrokken gebieden gelijke toegang te garanderen.

Motivering

Deze overweging houdt verband met het later voorgestelde amendement over meervoudige discriminatie.

Amendement 5

Voorstel voor een richtlijn
Overweging 9 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
	(9 bis) Personen met een handicap zijn onder meer personen met langdurige fysieke, mentale, verstandelijke of zintuiglijke beperkingen die hen in wisselwerking met sociale en fysieke barrières kunnen beletten volledig, effectief en op voet van gelijkheid met anderen te participeren in de samenleving.

Amendement 6

Voorstel voor een richtlijn
Overweging 9 ter (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
	(9 ter) Effectieve, niet discriminerende toegang kan op een aantal wijzen worden gerealiseerd, zoals door toepassing van het "Design for all"-principe en facilitering van het gebruik van hulpmiddelen door mensen met een handicap, met inbegrip van hulpmiddelen voor mobiliteit en toegankelijkheid, zoals erkende hulp- of geleidehonden.

Amendement 7

Voorstel voor een richtlijn
Overweging 9 quater (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
	(9 quater) Gehandicapten krijgen dikwijls met discriminatie in de vorm van ontoegankelijkheid van openbaar vervoer of de gebouwde omgeving te maken, en onbereikbare informatie en communicatie. De lidstaten moeten

maatregelen treffen om toegankelijkheid en bereikbaarheid in dergelijke opzichten te waarborgen en daarmee het principe van gelijke behandeling in praktijk brengen.

Amendement 8

Voorstel voor een richtlijn
Overweging 9 quinquies (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
	(9 quinquies) Daadwerkelijke afwezigheid van discriminatie in toegankelijkheid en bereikbaarheid veronderstelt dat hindernissen en belemmeringen voor gehandicapten - gedrags- of omgevingsbepaald - die de beschikbaarheid van goederen, dienstverlening en voorzieningen beletten die openbaar beschikbaar zijn, aangewezen en weggenomen worden, ongeacht de aard van de hindernis, belemmering of handicap. Deze richtlijn stelt dat toegang en bereikbaarheid voor gehandicapten overal waar mogelijk op dezelfde manier en dezelfde voorwaarden als voor valide personen verzekerd moeten zijn, ongeacht de maatregelen die dienen om hindernissen en belemmeringen weg te nemen. Als toegang en bereikbaarheid niet op dezelfde manier en dezelfde voorwaarden verzekerd kunnen worden, moet er volgens de richtlijn een degelijk alternatief voorhanden zijn om toegang en bereikbaarheid te verzekeren.

Amendement 9

Voorstel voor een richtlijn
Overweging 12

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
(12) Discriminatie omvat directe en indirecte discriminatie, intimidatie,	(12) Discriminatie omvat directe en indirecte discriminatie, ***meervoudige***

opdrachten tot discrimineren en het ontzeggen van redelijke aanpassingen.	***discriminatie,*** intimidatie, opdrachten tot discrimineren en het ontzeggen van redelijke aanpassingen.

Amendement 10

Voorstel voor een richtlijn
Overweging 12 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
	(12 bis) Discriminatie kan zich voordoen wegens het belijden van een bepaalde godsdienst of geloofsovertuiging, op grond van handicap, leeftijd of seksuele geaardheid, of een combinatie van meerdere van die factoren, of in de veronderstelling dat iemand aan één of meer van die kenmerken beantwoordt, of met anderen omgaat of verondersteld wordt om te gaan die aan één of meer van die kenmerken beantwoorden.

Amendement 11

Voorstel voor een richtlijn
Overweging 13

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
(13) Bij de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling, ongeacht godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid, ***moet de Gemeenschap*** er overeenkomstig artikel 3, lid 2, van het EG-Verdrag, naar streven ongelijkheden op te heffen en de gelijkheid ***van mannen en vrouwen*** te bevorderen, ***met name omdat vrouwen vaak het slachtoffer zijn van*** meervoudige discriminatie.	(13) ***Aangezien discriminatie op meerdere gronden kan plaatsvinden, moet de Gemeenschap,*** bij de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling, ongeacht godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid, er overeenkomstig artikel 3, lid 2, ***en artikel 13*** van het EG-Verdrag, naar streven ongelijkheden ***in verband met geslacht, ras of etnische afkomst, godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid, of een combinatie daarvan*** op te heffen en de gelijkheid te bevorderen, ***ongeacht de combinatie van kenmerken met betrekking tot geslacht, ras of etnische afkomst, godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele***

	geaardheid die een persoon heeft. Bij de tenuitvoerlegging van de bepalingen van deze richtlijn moeten de lidstaten het probleem van meervoudige discriminatie ***in aanmerking nemen.***

Motivering

Dit amendement geeft een uitbreiding aan de voorgestelde overweging 13, die refereert aan de meervoudige discriminatie van vrouwen, om dit begrip uit te breiden tot alle gronden van discriminatie van artikel 13.

Amendement 12

Voorstel voor een richtlijn
Overweging 15

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
(15) Bij de verstrekking van verzekerings-, bank- en andere financiële diensten wordt gebruikt gemaakt van actuariële en risicofactoren in verband met handicap en leeftijd. ***Wanneer is aangetoond dat dit essentiële factoren voor*** de risicobeoordeling ***zijn, houden zij geen discriminatie in***.	(15) Bij de verstrekking van verzekerings-, bank- en andere financiële diensten wordt gebruikt gemaakt van actuariële en risicofactoren in verband met handicap en leeftijd. ***Deze factoren moeten een weerspiegeling vormen van de positieve veranderingen in levensverwachting en de actieve levensstijl van ouderen, alsook de toegenomen mobiliteit en toegankelijkheid voor mensen met een handicap, en niet leiden tot een algemene discriminatie op deze gronden.*** De risicobeoordeling ***moet op overtuigende wijze significant hogere risico's aantonen, op basis van recente, nauwkeurige, regelmatig bijgewerkte en gepubliceerde statistische en actuariële gegevens.***

Motivering

Dit amendement beoogt de mogelijkheid tot discriminatie bij de toegang tot financiële diensten te beperken, door te waarborgen dat alle gegevens die bij dit soort beslissingen worden gebruikt transparant, betrouwbaar en actueel zijn, en van dienstverleners verlangt dat zij dit objectief aantonen.

Amendement 13

Voorstel voor een richtlijn
Overweging 19

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
(19) De Europese Unie heeft in de aan de slotakte van het Verdrag van Amsterdam gehechte Verklaring nr. 11 betreffende de status van kerken en niet-confessionele organisaties uitdrukkelijk verklaard de status die kerken en religieuze verenigingen en gemeenschappen volgens het nationale recht in de lidstaten hebben, te eerbiedigen en daaraan geen afbreuk te doen en evenzeer de status van levensbeschouwelijke en niet-confessionele organisaties te eerbiedigen. Maatregelen om personen met een handicap effectieve niet-discriminerende toegang te bieden tot de gebieden die door deze richtlijn worden geregeld, zijn van groot belang om in de praktijk een volledig gelijke behandeling te garanderen. Voorts kunnen in bepaalde gevallen individuele maatregelen voor redelijke aanpassingen nodig zijn om ***een dergelijke*** toegang te garanderen. Er moeten in geen geval maatregelen worden genomen die een onevenredige belasting vormen. Bij de beoordeling of de belasting onevenredig is, moet rekening worden gehouden met ***een aantal factoren zoals de omvang, de middelen en de aard van de organisatie.*** De beginselen van redelijke aanpassingen en onevenredige belasting zijn vastgesteld in Richtlijn 2000/78/EG en in het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap.	(19) De Europese Unie heeft in de aan de slotakte van het Verdrag van Amsterdam gehechte Verklaring nr. 11 betreffende de status van kerken en niet-confessionele organisaties uitdrukkelijk verklaard de status die kerken en religieuze verenigingen en gemeenschappen volgens het nationale recht in de lidstaten hebben, te eerbiedigen en daaraan geen afbreuk te doen en evenzeer de status van levensbeschouwelijke en niet-confessionele organisaties te eerbiedigen. Maatregelen om personen met een handicap effectieve niet-discriminerende toegang te bieden tot de gebieden die door deze richtlijn worden geregeld, zijn van groot belang om in de praktijk een volledig gelijke behandeling te garanderen. Voorts kunnen in bepaalde gevallen individuele maatregelen voor redelijke aanpassingen nodig zijn om toegang te garanderen. Er moeten in geen geval maatregelen worden genomen die een onevenredige belasting vormen. Bij de beoordeling of de belasting onevenredig is, moet rekening worden gehouden met ***eventuele onuitvoerbaarheid of onveiligheid van bepaalde maatregelen, die niet door redelijke aanpassing van regels, beleidsvoering of handelwijzen of wegneming van architecturale, communicatie- of vervoertechnische belemmeringen of met aanvullende hulp- of dienstverlening uitvoerbaar of veilig te maken zijn. Redelijke aanpassingen moeten niet noodzakelijkerwijze omvangrijke structurele veranderingen aan gebouwen betekenen waarvan de specifieke bouwwijze door de nationale wet beschermd is omwille van hun historische, culturele of architectonische***

	waarde. De beginselen van redelijke aanpassingen en onevenredige belasting zijn vastgesteld in Richtlijn 2000/78/EG en in het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap.

Amendement 14

Voorstel voor een richtlijn
Artikel 2 – lid 5

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
5. Het ontzeggen van redelijke aanpassingen in een specifiek geval als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder b), van deze richtlijn wat personen met een handicap betreft, wordt beschouwd als discriminatie in de zin van lid 1.	5. Het ontzeggen van redelijke aanpassingen in een specifiek geval als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder b), van deze richtlijn wat personen met een handicap ***en jonge kinderen*** betreft, ***of personen die met een gehandicapte omgaan, als de aanpassing nodig is om dergelijke personen in de gelegenheid te stellen om een gehandicapte persoonlijke bijstand te verlenen,*** wordt beschouwd als discriminatie in de zin van lid 1.

Motivering

Dit amendement zorgt ervoor dat de verplichte verstrekking van redelijke aanpassingen ook voor kinderen geldt.

Amendement 15

Voorstel voor een richtlijn
Artikel 2 – lid 5 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
	5 bis. De vaststelling van een specifieke leeftijd voor toegang tot uitkeringen in natura of in geld, wegens een handicap of een ziekte is een vorm van discriminatie.

Motivering

Er is sprake van pure discriminatie wanneer uitkeringen voor ziekenhuisopname en pensioenen bij invaliditeit wel worden toegekend wanneer deze gebeurtenissen iemand treffen op een bepaalde leeftijd, maar worden geweigerd wanneer de betrokkene niet die leeftijd heeft.

Amendement 16

Voorstel voor een richtlijn
Artikel 2 – lid 6

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
6. Onverminderd lid 2, kunnen de lidstaten bepalen dat verschillen in behandeling op grond van leeftijd geen discriminatie vormen indien zij in het kader van de nationale wetgeving worden gerechtvaardigd door een legitiem doel, en de middelen voor het bereiken van dat doel passend en noodzakelijk zijn. ***Deze richtlijn vormt met name*** geen beletsel voor het vaststellen van een bepaalde leeftijd voor de toegang tot uitkeringen, onderwijs ***en bepaalde goederen en diensten***.	6. Onverminderd lid 2, kunnen de lidstaten bepalen dat verschillen in behandeling op grond van leeftijd geen discriminatie vormen indien zij in het kader van de nationale wetgeving ***objektief en redelijk*** worden gerechtvaardigd door een legitiem doel, en de middelen voor het bereiken van dat doel passend en noodzakelijk zijn. ***Dergelijke verschillen in behandeling vormen*** geen beletsel voor ***maatregelen die de rechten van kinderen willen beschermen of voor*** het vaststellen van een bepaalde leeftijd voor de toegang tot ***rechten en aanspraken, sociale*** uitkeringen, ***financiële dienstverlening en*** onderwijs, ***uitgezonderd ziekte- en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen, in natura of in geld***.

Amendement 17

Voorstel voor een richtlijn
Artikel 2 – lid 7

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
7. Onverminderd lid 2 kunnen lidstaten voor de verstrekking van financiële diensten ***proportionele*** verschillen in behandeling toestaan wanneer het gebruik van leeftijd of handicap voor het betrokken product een ***essentiële*** factor is in de risicobeoordeling op basis van relevante en accurate actuariële of statistische gegevens.	7. Onverminderd lid 2 ***moet bij*** de verstrekking van ***verzekerings-, bank- en*** financiële diensten ***terdege rekening worden gehouden met de toegenomen levensverwachting en de actieve levensstijl van ouderen, en de toegenomen mobiliteit en toegankelijkheid voor mensen met een handicap, en kunnen lidstaten*** verschillen in behandeling toestaan wanneer het gebruik van leeftijd of handicap voor het betrokken product een ***bepalende*** factor is in de risicobeoordeling op basis van relevante en accurate actuariële of

	statistische gegevens. ***De dienstverlener moet objectief significant hogere risico's kunnen aantonen en garanderen dat de verschillende behandeling objectief en redelijk verantwoord is door een rechtmatig doel en dat de middelen om dat doel te bereiken redelijk en noodzakelijk zijn. De lidstaten zorgen ervoor dat alle gegevens die als grondslag voor de beoordeling van risico's dienen, van recente datum en betekenisvol zijn, regelmatig bijgewerkt en gepubliceerd worden. De betrokken lidstaten brengen de Commissie op de hoogte en zorgen ervoor dat nauwkeurige gegevens die relevant zijn voor het gebruik van leeftijd en handicap als bepalende actuariële factoren verzameld en bekendgemaakt, en regelmatig bijgewerkt worden. De lidstaten in kwestie gaan vijf jaar na omzetting van deze richtlijn tot herziening van hun besluit over.***

Amendement 18

Voorstel voor een richtlijn
Artikel 3 – lid 1 – letter d – 1ste alinea

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
d) de toegang tot en het aanbod van goederen en andere diensten die publiekelijk beschikbaar zijn, met inbegrip van huisvesting.	d) de toegang tot en het aanbod van goederen en andere diensten die publiekelijk beschikbaar zijn, met inbegrip van huisvesting ***en vervoer***.

Motivering

Dit amendement verduidelijkt het toepassingsgebied van de richtlijn, dat ook vervoer omvat.

Amendement 19

Voorstel voor een richtlijn
Artikel 4 – lid 1 – inleidende formule

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
1. Teneinde te waarborgen dat het beginsel	1. Teneinde te waarborgen dat het beginsel

van gelijke behandeling met betrekking tot personen met een handicap wordt nageleefd:	van gelijke behandeling met betrekking tot personen met een handicap wordt nageleefd***, waarbij handicap te verstaan is in de zin van de VN-Conventie over de rechten van personen met een handicap, waartoe ook mensen met chronische aandoeningen behoren***:

Amendement 20

Voorstel voor een richtlijn
Artikel 4 – lid 1 – letter a

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
a) moeten de nodige maatregelen om personen met een handicap effectieve niet-discriminerende toegang te geven tot sociale bescherming, sociale voordelen, gezondheidszorg, onderwijs en toegang tot en aanbod van goederen en diensten die publiekelijk beschikbaar zijn, met inbegrip van huisvesting ***en vervoer***, van tevoren worden genomen, onder meer via passende wijzigingen of aanpassingen. Dergelijke maatregelen mogen geen onevenredige belasting vormen, geen fundamentele ***wijziging van de sociale bescherming, de sociale voordelen, de gezondheidszorg, het onderwijs, of de betrokken goederen en diensten*** vereisen***, noch vereisen dat daarvoor alternatieve oplossingen worden aangeboden***;	a) moeten de nodige maatregelen om personen met een handicap effectieve niet-discriminerende toegang te geven tot sociale bescherming, sociale voordelen, gezondheidszorg, onderwijs en toegang tot en aanbod van goederen en diensten die publiekelijk beschikbaar zijn, met inbegrip van huisvesting***, telecommunicatie en elektronische communicatiemiddelen, informatie, ook in toegankelijke vormen, financiële dienstverlening, cultuur en vrijetijdsbesteding, openbare gebouwen, de verschillende middelen van vervoer en andere openbare ruimten en voorzieningen*** van tevoren worden genomen, onder meer via passende wijzigingen of aanpassingen. ***Wanneer discriminatie voortkomt uit bepaalde praktijken, beleid of procedures, worden er maatregelen genomen om die uitwerking op te heffen.*** Dergelijke maatregelen mogen geen onevenredige belasting vormen, noch fundamentele ***wijzigingen van de aard van de betreffende goederen of diensten of het betreffende vak, beroep of bedrijf*** vereisen. ***Een wijziging wordt als fundamenteel beschouwd als de goederen, diensten of de aard van het vak, beroep of bedrijf zodanig worden veranderd dat de leverancier of dienstverlener in feite een volledig ander soort goederen of diensten***

aanbiedt.

Amendement 21

Voorstel voor een richtlijn
Artikel 4 – lid 1 – letter b

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
b) wordt voorzien in de verplichting om effectieve niet-discriminerende toegang - alsook de nodige redelijke aanpassingen in specifieke gevallen - te waarborgen, tenzij dit een onevenredige belasting vormt.	***Schrappen***

Amendement 22

Voorstel voor een richtlijn
Artikel 4 – lid 1 – letter b bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
	b bis) impliceert effectieve niet-discriminerende toegang, met het oog op lid 1, dat sociale en fysieke belemmeringen en barrières worden vastgesteld en opgeheven, en dat nieuwe belemmeringen en barrières die de toegang voor personen met een handicap tot openbaar beschikbare goederen, diensten en voorzieningen hinderen, worden voorkomen, ongeacht de aard van de belemmering, barrière of handicap. Krachtens de bepalingen van deze richtlijn, en ongeacht welke maatregelen worden gekozen om de belemmeringen en barrières op te heffen, moet ervoor gezorgd worden dat mensen met een handicap effectieve niet-discriminerende toegang hebben, onder dezelfde voorwaarden en omstandigheden als mensen zonder handicap waar dan ook, en moet het gebruik van hulpmiddelen door mensen met een handicap worden gefaciliteerd, met inbegrip van hulpmiddelen voor mobiliteit en toegang, zoals erkende hulp- of geleidehonden,

	waar het noodzakelijk is. Als het niet mogelijk is onder dezelfde voorwaarden en omstandigheden voor effectieve niet-discriminerende toegang te zorgen, moet er gezorgd worden voor een bruikbaar alternatief, volgens de bepalingen van deze richtlijn, om toegang te verzekeren.

Amendement 23

Voorstel voor een richtlijn
Artikel 4 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
2. ***Bij de beoordeling of de nodige maatregelen om aan lid 1 te voldoen een onevenredige belasting vormen, moet in het bijzonder rekening worden gehouden met de omvang en de middelen van de organisatie, haar aard, de geraamde kosten, de levensduur van de goederen en diensten, en de mogelijke voordelen van een betere toegang voor personen met een handicap***. Wanneer ***die*** belasting in voldoende mate wordt gecompenseerd door bestaande maatregelen in het kader van het door de lidstaten gevoerde beleid inzake gelijke behandeling, mag zij niet als onevenredig worden beschouwd.	2. Wanneer ***de*** belasting in voldoende mate wordt gecompenseerd door bestaande maatregelen in het kader van het door de lidstaten gevoerde beleid inzake gelijke behandeling, mag zij niet als onevenredig ***in de zin van lid 1*** worden beschouwd.

Amendement 24

Voorstel voor een richtlijn
Artikel 4 – lid 3

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
3. Deze richtlijn laat de bepalingen van het Gemeenschapsrecht en nationale regels die van toepassing zijn op de toegankelijkheid van specifieke goederen of diensten onverlet.	3. Deze richtlijn laat de bepalingen van het Gemeenschapsrecht en nationale regels die van toepassing zijn op de toegankelijkheid van specifieke goederen of diensten onverlet. ***De lidstaten nemen waar mogelijk maatregelen om dienstverleners en leveranciers van goederen, in het bijzonder gefabriceerde goederen, te stimuleren toegankelijke oplossingen te***

	ontwerpen, bijvoorbeeld door specificaties in openbare aanbestedingen. Toegankelijke producten en diensten zijn zo ontworpen dat zij gebruikt kunnen worden door alle gebruikers.

Amendement 25

Voorstel voor een richtlijn
Artikel 10 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
	Artikel 10 bis
	Meervoudige discriminatie
	1. Er is sprake van meervoudige discriminatie als een persoon wordt gediscrimineerd vanwege een combinatie van twee of meer gronden die worden uiteengezet in deze richtlijn.
	2. De lidstaten zorgen ervoor dat alle personen die menen dat zij het slachtoffer zijn van meervoudige discriminatie kunnen beschikken over de middelen om naleving van de uit deze richtlijn voortvloeiende verplichtingen af te dwingen.
	3. De lidstaten zorgen ervoor dat wanneer meervoudige gronden zijn vastgesteld, een vordering alleen kan worden verworpen met een motivering of een ander verweermiddel dat van toepassing is op alle gronden waarop de vordering is gebaseerd. Als er echter slechts één grond is vastgesteld kan de vordering worden verworpen met elke motivering of elk verweermiddel dat relevant is voor die grond.

Motivering

Dit amendement introduceert een artikel over meervoudige discriminatie, die in de tekst van de Commissie beperkt is gebleven tot overweging 13.

Amendement 26

Voorstel voor een richtlijn
Artikel 11

Door de Commissie voorgestelde tekst	*Amendement*
Met het oog op het bevorderen van het beginsel van gelijke behandeling bevorderen de lidstaten de dialoog met belanghebbenden, in het bijzonder met niet-gouvernementele organisaties die overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk een rechtmatig belang hebben bij te dragen tot de bestrijding van discriminatie op de gronden en de gebieden waarop deze richtlijn van toepassing is.	Met het oog op het bevorderen van het beginsel van gelijke behandeling bevorderen de lidstaten de dialoog met belanghebbenden, in het bijzonder met niet-gouvernementele organisaties, ***organisaties die het maatschappelijk middenveld vertegenwoordigen, kerken, religieuze, levensbeschouwelijke en niet-confessionele organisaties,*** die overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk een rechtmatig belang hebben bij te dragen tot de bestrijding van discriminatie op de gronden en de gebieden waarop deze richtlijn van toepassing is. ***Het overleg omvat tevens de controle op de tenuitvoerlegging van deze richtlijn.***

Motivering

Waar niet-gouvernementele organisaties uitdrukkelijk bij de bevordering van het beginsel van gelijke behandeling worden betrokken, mag de betrokkenheid van maatschappelijke organisaties, en kerken, religieuze, levensbeschouwelijke en niet-confessionele organisaties evenmin onvermeld blijven, om recht te doen aan artikel 11 van het EU-Verdrag en artikel 17 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, zoals vervat in het Verdrag van Lissabon.

PROCEDURE

Titel	gelijke behandeling zonder onderscheid naar godsdienst, overtuigingen, handicap, leeftijd of seksuele voorkeur
Document- en procedurenummers	COM(2008)0426 – C6-0291/2008 – 2008/0140(CNS)
Commissie ten principale	LIBE
Advies uitgebracht door Datum bekendmaking	EMPL 2.9.2008
Medeverantwoordelijke commissie(s) - datum bekendmaking	23.10.2008
Rapporteur voor advies Datum benoeming	Elizabeth Lynne 6.10.2008
Behandeling in de commissie	5.11.2008 2.12.2008 20.1.2009
Datum goedkeuring	21.1.2009
Uitslag eindstemming	+: 28 –: 11 0: 7
Bij de eindstemming aanwezige leden	Jan Andersson, Edit Bauer, Iles Braghetto, Philip Bushill-Matthews, Milan Cabrnoch, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Derek Roland Clark, Luigi Cocilovo, Jean Louis Cottigny, Jan Cremers, Harald Ettl, Richard Falbr, Carlo Fatuzzo, Ilda Figueiredo, Joel Hasse Ferreira, Roger Helmer, Stephen Hughes, Ona Juknevičienė, Jean Lambert, Raymond Langendries, Bernard Lehideux, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Elisabeth Morin, Juan Andrés Naranjo Escobar, Csaba Őry, Siiri Oviir, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Pier Antonio Panzeri, Rovana Plumb, Bilyana Ilieva Raeva, Elisabeth Schroedter, José Albino Silva Peneda, Kathy Sinnott, Jean Spautz, Anne Van Lancker, Gabriele Zimmer
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Françoise Castex, Richard Howitt, Rumiana Jeleva, Magda Kósáné Kovács, Sepp Kusstatscher, Viktória Mohácsi, Csaba Sógor, Evangelia Tzampazi, Anja Weisgerber
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervanger(s) (art. 178, lid 2)	Adrian Manole